

Klub UNESCO Kroměříž a jeho souvislost s realizací uměleckého díla jako symbolu tvůrčího odkazu Karla z Lichtensteinu – Castelcornu (dále jen Dílo)

Klub UNESCO Kroměříž (dále jen Klub) inicioval realizaci uměleckého díla, které by se mělo stát symbolem tvůrčího odkazu Karla z Lichtensteinu – Castelcornu. S vědomím tak náročného a významného počínu bylo zahájeno koncem roku 2019 jednání s tehdejší starostou Mgr. Jaroslavem Němcem i arcibiskupem Janem Graubnerem. Oba vyjádřili podporu této iniciativě, včetně **návrhu** umístění i **návrhu studie** výtvarníka. Klub objednal a zaplatil studii uměleckého díla včetně zadání, a to uměleckým dílem vyjádřit mnohostranné dědictví Karla z Lichtensteinu – Castelcornu (1624–1695), které ovlivnilo a ovlivňuje podobu i význam našeho města až do dnešních dnů. Studie byla představena na jednání pracovní skupiny, kterou ustanovil starosta J. Němec (starosta J. Němec, místostarostka D. Hebnarová, za arcibiskupství Ing. Arch. Rubíková, Muo O. Zatloukal, M. Kindl, O. Oliva, Ing. Arch. Vraníková, Ing. Prečanová, za Unesco E. Nováková). Byly zvažovány další možní zhotovitelé i místo, závěrem byl podpořen návrh O. Olivy i umístění s tím, že starosta návrh projedná v Radě města Kroměříže, což se stalo a rada pověřila odbor rozvoje města a zároveň Rada města schválila smlouvu s O. Olivou o realizaci uměleckého díla, které bude symbolem dědictví, které městu Karel z Lichtensteinu – Castelcornu zanechal. Následně podpora památníku byla vyjádřena místními architekty, historiky umění i historiky, výtvarníky, členskou schůzí Klubu UNESCO, Řídící skupinou pro památku UNESCO. Iniciativa Klubu vycházela z jeho třicetileté činnosti a zkušeností a zejména z prioritního cíle Klubu, tedy iniciativy zápisu historického architektonického dědictví města Kroměříže na Seznam světového dědictví UNESCO. Na základě této iniciativy a spolupráce Klubu s tehdejšími představiteli OKÚ a města bylo tohoto významného cíle dosaženo až po velmi náročných jednáních, a to zejména zásluhou Ing. Zdeňka Nováka, tehdejšího ředitele Krajského památkového úřadu v Brně, který správně vystihl, že komplex zahrad a Arcibiskupského zámku je světově jedinečnou a autentickou památkou, která má tak mimořádnou hodnotu, aby byla na tento prestižní seznam zapsána. Zpracováním srovnávací studie pak podstatně přispěl k zápisu také Ing. arch. Otakar Kuča, včetně dokonalé fotografické dokumentace našeho čestného člena Františka Zahradníčka. Vše s důrazem především na Květnou zahradu.

Mnohostranné dědictví biskupa Karla je trvalou inspirací pro 32 letou činnost Klubu.

Připomeňme např. založení a pořádání festivalu Hudba v zahradách a zámku, založení a pořádání konferencí s tématem historických zahrad, červnové Dny zahrad a zámku, výstavy s tématy vztahujícími se jak k nemovitému tak movitému kulturnímu dědictví, které zanechal Karel z Lichtensteinu – Castelcornu, vše v prostorách zahrad a zámku.

Klub, zejména jeho zakladatelé v čele s dlouholetým předsedou a ředitelem zámku Antonínem Lukášem, opakovaně připomínali význam Karla z Lichtensteinu – Castelcornu nejen pro naše město v minulosti, ale i jeho přesah do současnosti. V tomto duchu již od r. 2008 při významných příležitostech Klub uděluje Cenu biskupa Karla z Lichtensteinu – Castelcornu osobnostem a institucím, které

v souladu s jeho činností a posláním světové organizace UNESCO významně přispěly k rozvoji kultury a vzdělávání v našem městě, nebo je podpořily (dosud byla cena udělena např. Janu Štěpánkovi, Františku Syslovi, Art Colegiu 2002, Konzervatoři P. J. Vejvanovského, ZUŠ Kroměříž, prof. Heleně Illnerové, Josefu Ruszelákovi i městu Kroměříž a dalším významným osobnostem z oblasti vědy a kultury). Touto veřejnou formou připomínáme uměnilovného biskupa Karla z Lichtensteinu–Castelcornu, který po třicetileté válce vybudoval ze zničené Kroměříže rezidenční město s barokními architektonickými skvosty, piaristickým gymnáziem, mincovnou, židovskou radnicí, zámekem s rozsáhlou knihovnou, reprezentativní uměleckou galerií (připomeňme jen jedno z nejceněnějších výtvarných děl u nás, Tizianův obraz *Apollo a Marsyas*, hudební sbírkou a především oběma unikátními zahradami. V dějinách Kroměříže nenajdeme osobnost, která by podobně významným způsobem ovlivnila podobu města a jeho význam až do současnosti.

Naším cílem, ale i ctí, je včlenit do tváře současné Kroměříže citlivou umělecky ztvárněnou připomínku toho, že dnes tolik obdivovaná historická hodnota města má své kořeny. Právě z nich vyrůstaly mnohé vazby na okolní svět již před více jak třemi stoletími. Zároveň by se takové umělecké dílo stalo významným výtvarným počinem přinášejícím současné umění do veřejného prostoru.

S obdobným záměrem se Klub UNESCO již dříve podílel na realizaci památníku Olbrama Zoubka *Lotova žena* u místa zničené židovské synagogy nebo na realizaci *Lavičky Václava Havla* na Velkém náměstí. Připomeňme také, že např. sochy T. G. Masaryka a J. A. Komenského, které město v minulosti instalovalo, rovněž nejsou jen poctou těmto osobnostem, ale i obecným symbolem úcty a respektu k myšlenkám a dílu těchto významných osobností.

Bezprostředním impulsem pro výše uvedenou iniciativu byl projekt z roku 2019 nazvaný „Za chrám, město a vlast“, jehož součástí byla výstava rozsáhlého budovatelského díla Karla z Lichtensteinu–Castelcornu v Arcidiecézním muzeu Kroměříž a v Muzeu umění Olomouc a vydání rozsáhlé dvoudílné monografie odborníků z Univerzity Palackého v Olomouci, Muzea umění v Olomouci a Masarykovy university v Brně.

Umístění Díla bylo navrženo po zvážení více možností, i po předběžné konzultaci se zkušenou památkářskou osobností. Nejlépe odpovídá smyslu a zadání jeho vybudování. Kde jinde by mělo být než v centru města, s přímým odkazem na bohatství movitého i nemovitého dědictví biskupa Karla, ale i na současné snahy o zatraktivnění prostoru vzhledem k rozvoji cestovního ruchu. Samozřejmě bylo místo vybráno i s vědomím, že se jedná o MPR i ochrannou zónu památky zapsané na Seznam světového dědictví UNESCO. Ostatně viz Konzultační vyjádření, že ani v těchto místech „není vyloučeno umístění uměleckého díla“.

Velmi podstatné je i vyjádření skupiny odborníků z generálního ředitelství NPÚ v Praze, které bylo na žádost zdejšího územního odborného pracoviště NPÚ jim posláno, ve kterém není zpochybněno ani místo, ani ztvárnění památníku, naopak je kladně hodnocena subtilnost díla i použití materiálu.

Iniciativa, podpora a další spolupráce Klubu na realizaci uvedeného uměleckého díla je relevantní snahou o naplnění jednoho z klíčových pojmů Úmluvy o světovém kulturním a přírodním dědictví: OCHRANA, UCHOVÁNÍ, PREZENTACE (odstavec II čl. 4 a 5)

Tolik k historii iniciativy a snahy Klubu uměleckým dílem prezentovat symbol, který odráží naše uvědomění o síle kulturního dědictví inspirujícího nás i v dnešní době.